

ધોરણ - ૯ ના વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીઓની અભ્યાસ ટેવો નો અભ્યાસ

મનીષા પરમાર

એમ. એ, અમ. એડ

સારાંશ :-

આ અભ્યાસમાં વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીઓની અભ્યાસ ટેવો નો અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો છે. જો અભ્યાસ ટેવને આપણે વ્યાખ્યાયિત કરવા માંગીએ તો આ પ્રમાણે કરી શકીએ છીએ

"કોઈ પણ વિષયવસ્તુનો તલસ્પર્શી જ્ઞાન મેળવવા મોટની પ્રયુક્તિ એટલે અભ્યાસ ટેવ"

શૈક્ષણિક સિદ્ધિ માટે અભ્યાસ ટેવ એ મહત્વની બની રહે છે. શૈક્ષણિક સિદ્ધિની પરિતિ માટે અભ્યાસની એક ચોક્કસ પ્રકારની ટેવ વિકસાવવી પડે છે. વિદ્યાર્થીઓ અને વિદ્યાર્થીઓની અભ્યાસની ટેવોની તુલના ભાવિ આયોજન માટે સારા એવા પ્રમાણમાં ઉપયોગી બનશે.

પ્રસ્તાવના :-

આજની ૨૧મી સદીના આ યુગમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનો વિકાસ થયો છે. જ્ઞાનનો વિસ્ફોટ થઈ રહ્યો છે. ત્યારે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા મુકાતી દોટમાં પણ સચોટ અને સુવ્યવસ્થિત ટેવને વિકસાવી પડે. શાળામાં અભ્યાસ કરતા બાળકોની જ્ઞાન પ્રાપ્તિમાં અભ્યાસ કરવાની વિવિધ ટેવો તરફ ધ્યાન આપવું અનિવાર્ય બની જાય છે. એક જ પ્રકારનું વિષયવસ્તુ સમગ્ર વર્ગના વિદ્યાર્થીઓને સમજાવવાની એક જ પ્રકારની પ્રદ્યતિ, એક જ પ્રકારની મૂલ્યાંકન પ્રવિધિ હોવા છતાં પણ કેટલાક વિદ્યાર્થીઓનો અભ્યાસ ટેવની આગવી રીતને લઈને તેઓ આગળ નીકળી જતાં હોઈ છે. જે વિદ્યાર્થીઓ સુયોગ્ય અભ્યાસ ટેવને નિભાવે છે. તે વિદ્યાર્થી શિક્ષણની સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી આજના સ્પર્ધાત્મક યુગમાં પોતાની જાતને સ્થિરતા આપી ટકાવી રાખવામાં સક્ષમતા મેળવી શકે છે.

અભ્યાસ ટેવનું મહત્વ :-

અભ્યાસ ટેવનું મહત્વ સમજવું હોય તો નીચેની બાબતોને આધારે સમજી શકાય

અભ્યાસની ટેવોમાં સારી ટેવ જેટલી ગણીએ તેટલી ઓછી. જેમ અભ્યાસમાં સારી ટેવો હશે તેમ

અભ્યાસમાં આગળ વધવું સરળ રહેશે. જેમકે વિદ્યાર્થી પોતાનામાં રહેલી અભ્યાસની ખામી સમજી તેને સુધારી શકે. વિદ્યાર્થી પોતાના સહાધ્યાય મિત્રોની સારી ટેવો જોઈ અને જાણીને પોતાની અભ્યાસ ટેવને સુધારી શકે. વાલીઓ પણ પોતાના બાળકની અભ્યાસ ટેવો જાણીને બાળકને આગળના અભ્યાસમાં જવા માટે પ્રોત્સહીત કરી શકે.

અભ્યાસના હેતુઓ :-

- ધોરણ- ૯ માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓની અભ્યાસ ટેવો જાણવી.
- ધોરણ- ૯ માં અભ્યાસ કરતી વિદ્યાર્થીનીઓની અભ્યાસ ટેવો જાણવી.

અભ્યાસની ઉત્કલપનાઓ :-

- ધોરણ- ૯ માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓની અભ્યાસ ટેવોમાં સાર્થક તફાવત નહીં હોય.
- ધોરણ- ૯ માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓની અને વિદ્યાર્થીનીઓની અભ્યાસ ટેવોમાં સાર્થક તફાવત નહીં હોય.

અભ્યાસના ચલ :-

સ્વતંત્ર ચલ :- ધોરણ- ૯

પરતંત્ર ચલ :- અભ્યાસની ટેવો

જાતિયતા :- કુમાર

કન્યા

સંસોધનનું ક્ષેત્ર અને પ્રકાર :-

પ્રસ્તુત સંસોધનનું ક્ષેત્ર શિક્ષણ મનોજ્ઞાનમાપન મૂલ્યાંકન અને માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શન પ્રકારનું હતું.

Vidhyayana - ISSN 2454-8596

An International Multidisciplinary Peer-Reviewed E-Journal

www.j.vidhyayanaejournal.org

Indexed in: ROAD & Google Scholar

व्यापविश्व :-

प्रस्तुत अभ्यासનો मुख्य हेतु माध्यमिक शाळाना धोरण-लना विद्यार्थीओनी अभ्यासनी टेवोनी अभ्यास करवानो हतो तेथी मध्य गुजरातनी गुजराती माध्यमिक शाळाना धोरण-लना विद्यार्थीओ ज व्यापविश्व बनशे.

नमूना पसंदगीनी पध्दति :-

प्रस्तुत अभ्यासमां यादृच्छिक नमूना पध्दतिनो उपयोग करवामां आवेल हतो.

नमुनो :-

प्रस्तुत अभ्यासमा धोरण-ल ना माध्यमिक शाळाना 200 विद्यार्थीओनी नमुनामां समावेश करवामां आव्यो हतो.

उपकरण

प्रस्तुत अभ्यासमां अभ्यासनी टेवोनी माहिती अेकत्रीकरण माटे प्रयोजके स्वरचित विधानावलीना विधानोने उपयोगमां लीधा हता.

संशोधन पध्दति :-

प्रस्तुत संशोधनमां प्रयोजके सर्वेक्षण पध्दतिना उपयोग करेल हतो.

माहितीनुं पृथ्यकरण अने अर्थघटन :-

प्रस्तुत अभ्यासमां आ प्रमाणे विगतवार रजुआत करवामां आवी हती.

सारणी - 1

क्रम	जातियता	संख्या	सरासरी	प्रमाणवियलन	टी मूल्य
1	कुमार	100	146.95	19.44	0.0030
2	कन्या	100	156.54	16.86	

अर्थघटन :-

सारणी 1 नुं अवलोकन करतां ज्याल आवे छे के धोरण नवना पात्रोनी संख्या अनुक्रमे विद्यार्थीओनी 100 अने विद्यार्थीनीओनी संख्या 100 छे तेना शैक्षणिक सिद्धि कसोटी परना.

Vidhyayana - ISSN 2454-8596

An International Multidisciplinary Peer-Reviewed E-Journal

www.j.vidhyayanaejournal.org

Indexed in: ROAD & Google Scholar

प्राप्तांकीनी सरासरी अनुक्रमे १५९.७५ अने १५९.५५ तथा प्रमाणवियलन १५.५५ अने १९.४९ छे.

आथा शून्य उत्कल्पना १ अने २ मां "धोरण नवमां अभ्यास करतां विद्यार्थीओनी अने विद्यार्थीनीओनी अभ्यास टेवोमां सार्थक तज्ञावत नई होय " उत्कल्पनानी यकासणी माटेनुं टी-मूल्य ०.००३० कक्षासे सार्थक नथी जे उत्कल्पनानो स्वीकार थयो हतो.

आ परथी इलित थाय छे के माध्यमिक शाणाना विद्यार्थीओमां धोरण नवना विद्यार्थीओनी अने विद्यार्थीनीओनी अभ्यास टेवोमां सरासरी सार्थक तज्ञावत नथी.

तारणो :-

प्रस्तुत अभ्यासना अंते प्रयोजकने आ प्रमाणेना तारणो मण्य हतां.

- धोरण नव ना अभ्यास करतां विद्यार्थीओनी अभ्यास टेवोमां सार्थक तज्ञावत जोवा मणतो नथी.

- धोरण नवमां अभ्यास करतां विद्यार्थीओ अने विद्यार्थीनीओनी अभ्यास टेवो मापटंड परना सरासरी वश्ये तज्ञावत जोवा मणता नथी. अटले के कुमारी अने क्र्याओनी अभ्यास टेवो समान जोवा मणी हती.

संदर्भ सुचि :-

- देसाई के जी अने अन्य : (१९८४) शैक्षणिक परिभाषा अने विभाषा, गुजरात युनिवर्सिटी ग्रंथ निर्माण बोड, अमदावाड.

- शाह डॉ.दिपीका (मदेश - (१००४) शैक्षणिक संशोधन, युनिवर्सिटी ग्रंथ निर्माण बोड, अमदावाड

- देसाई डॉ. हरिभाई जी. (१९७३) युनिवर्सिटी ग्रंथ निर्माण बोड, अमदावाड